

evergreen

MODERNÍ
ENERGETIKA

MIKROPLASTY
K SNÍDANI?

PŘÍBĚHY LESNÍKŮ

MAGAZÍN Hnutí DUHA, LÉTO 2024

**PADNOU
ZEMĚDĚLSKÉ
DOTACE
NA ÚRODNOU
PŮDU?**

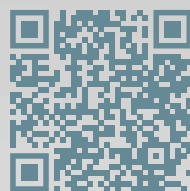

**Hnutí
DUHA**

**Každý podvečer se
na stavebním
jeřábu srocují špačci.
Pod nimi proudí davy
lidí, ale málokdo
zvedne hlavu vzhůru.
Slyším špačky
otevřeným oknem —
kolotání hvizdů,
bezelstné a hravé.
Připomíná mi
podmořské hlasy
delfinů a sviňuch.
Někdo by řekl, že se
špačci překřikují,
já naopak myslím, že
se doplňují.
Je cosi pevného v tom
brebentění,
jakási prvotní
stmelující síla.**

**Přispějte na vydání knihy
Ludka Čertíka o krajině,
chůzi, naslouchání, životě
a jiné zvířeně *Spolu, nezkrotní***

www.darujme.cz/kniha-spolu-nezkrotni

Milé podporovatelky a milí podporovatelé Hnutí DUHA,

věděli jste, že každý z nás sní za týden zhruba jednu kreditní kartu? Ne tedy ke svačině a dobrovolně, ale právě takové množství (5 gramů) mikroplastů se nám dostane do těla skrze všudypřítomný plastový odpad, kterého jen v Česku vyprodukujeme těžko představitelný milion tun ročně. Zdravotní dopady naší nové diety nejsou navíc zatím přesně známy, a Hnutí DUHA proto s obcemi spolupracuje na jediném vhodném řešení – snížit celkové množství používaných plastů. V článku od Vráti Vozníka si můžete přečíst, jaké konkrétní kroky obcím doporučujeme, třeba budou užitečné i pro vás.

S trochou nadsázky bychom mohli říct, že pro ochranu životního prostředí a klimatu neudělal nikdo víc než Evropská unie, takže jsme na začátku května s radostí slavili dvacet let výročí od našeho vstupu do EU. Evropská legislativa dodnes funguje jako katalyzátor vnitřní české diskuze a opora pro ekologicky smýšlející politiky i aktivisty – bez evropské legislativy a evropských fondů by se o každé opatření vedly mnohaleté boje. Jak moc se u nás posunula představa o tom, co je to moderní energetika, reflektuje ve svém ohlédnutí 20 let zpátky náš mnohaletý energetický expert Karel Polanecký.

Ambiciózní evropské cíle ztělesněné v balíčku Green Deal však vyvolávají také silný odpor. Jako první byly na stole plány krotit průmyslové zemědělství, což pro vás analyzuje náš zemědělský expert Martin Rexa. Po červnových volbách do Evropského parlamentu a sestavení nové Evropské komise na podzim tak evropské klimatické politiky čeká pravděpodobně revize, kterou budeme chtít sledovat a ovlivnit i my.

Některé zásadní boje je ale potřeba vést primárně v národní aréně. Jedním z nich je naše dlouhodobá snaha zachránit lesy pro další generace. Obnovu našich lesů po kůrovcové kalamitě ohrožuje jak přemnožená zvěř, tak přemrštěné regulace, které nutí vlastníky lesů do umělého zalesňování. To je drahé a s horším výsledkem, než kdybychom nechali čas a prostor přírodě. Kolega z lesního týmu Honza Skalík vás zavede na návštěvu k několika lesníkům a vlastnicím lesů, kteří nechtějí, aby na lesním hospodaření vydělali jen oni, ale také příroda. Snad vás budou jejich příběhy inspirovat.

Hezké letní čtení přeje

Anna Kárníková

Anna Kárníková

Obsah:	4	AKTUALITY, NOVINKY, UDÁLOSTI Co by vám nemělo uniknout.	14	PLASTY Z OBCÍ (A TĚLA) VEN Jak pomáhá Envirostyl obcím na cestě k udržitelnosti?
	6	ZEMĚDĚLSKÉ DOTACE Co přinese překotný vývoj ovlivněný zemědělskými protesty?	16	ENERGETICKÁ KONCEPCE PO DVACETI LETECH Co se událo v české energetice a jaké výzvy ji čekají?
	9	TROJBOJ ZA ODOLNÉ LESY Příběhy vlastníků lesa.	18	KAM V ROCE 2023 PUTOVALY VAŠE DARY? Prohlédněte si naši zprávu o činnosti.
	12	KDE JSTE NÁS MOHLI VIDĚT Účast na sympoziu i venku v přírodě.	22	NÁŠ ČLOVĚK Rozhovor s grantovou fundraiserkou Zuzanou Pavloňovou.

Akcelerujeme čistou elektřinu. S ohledem na přírodu

Hnutí DUHA od svého založení usiluje o snižování závislosti na fosilních palivech. Od začátku také propojuje ochranu klimatu a ochranu přírody. Proto jsme se zasazovali o zachování limitů těžby hnědého uhlí v severozápadních Čechách, jejichž prolomení by nenávratně zničilo nejen domovy lidí, ale také krajinu. Dnes už se však můžeme dívat do budoucna a výzvou je rozvoj obnovitelných zdrojů. Prosazujeme jejich co nejrychlejší výstavbu, protože pro přírodu je hlavní hrozbou globální změna klimatu, v jejímž důsledku dochází ke kolapsu ekosystémů a ztrátě přírodních biotopů. A toto riziko pomáhají větrné a fotovoltaické elektrárny – pokud jsou umístovány s respektem k přírodě – snižovat, neboť výrobou čisté elektřiny bez skleníkových emisí nahrazují tu z uhlí či zemního plynu. Ze stejného důvodu Hnutí DUHA podporuje a prosazuje vymezení takzvaných akceleračních zón pro větrné elektrárny. Ty mají být v místech s nejmenším dopadem na přírodu, jejich povolování má trvat maximálně jeden rok a půjde hlavně o doladění podmínek. Je to totiž právě délka povolovací staveb, která v ČR běžně překračuje sedm a více let, a představuje tak jednu z hlavních bariér rozvoje větrné energetiky.

Exkurze do divočiny 2024

Hnutí DUHA vás zve na letní poznávací a zážitkové exkurze do divoké přírody!

Pod vedením zkušených průvodců se podíváte do cenných divokých lesů v různých koutech České republiky: do Národního parku České Švýcarsko, který se vyrovnává s následky velkého požáru, do rezervace Jizerskohorské bučiny, první české přírodní památky UNESCO, nebo do křivoklátských hvozdů, kde má brzy vzniknout nový národní park. A zveme vás samozřejmě na tradiční Šumavu a do sousedního Bavorského lesa: na Šumavské pláně k rašelinistům, na majestátní vrcholy Luzný, Velký Roklan nebo Plechý či k tajemným horským jezerům (Plešnému nebo Roklanskému).

Na své si přijdou i milovníci horských přechodů na těžko – na Velké putovní exkurzi napříč NP Bavorský les.

Objevte s námi krásu divočiny a zjistěte více o tom, proč má smysl ji chránit. Více na www.hnutiduha.cz/exkurze.

Hosté Na koberečku

Víte, že máme podcast? Každých čtrnáct dní si můžete do uší pustit ty nejzaváhavější a nejzajímavější novinky s environmentální tematikou. Zveme si inspirativní hosty z řad našich odborníků v Hnutí DUHA i mimo naši organizaci. Pusťte si třeba květnové epizody s naší ředitelkou Annou Kárníkovou, která se zamýšlí nad tím, jak jako společnost přistupujeme ke klimatické krizi, nebo s kolegyní Martinou Hlavatou, která přibližuje práci fundraisera v neziskové organizaci. Na koberečku můžete poslouchat a sledovat třeba na našem youtubeovém kanále HnutíDUHA nebo ve vašich oblíbených aplikacích, kde běžně posloucháte podcasty. Přejeme příjemný poslech!

Magazín Hnutí DUHA,
XXVIII. ročník,
číslo 2/2024.

Vydává:
Hnutí DUHA, Údolní 33,
602 00 Brno, telefon:
545 214 431, e-mail:
pratele@hnutiduha.cz,
www.hnutiduha.cz.

Šéfredaktorka: Magda
Znamenáčková. Redakce:
Martin Rexa, Karel Pola-
necký, Vratislav Vozník,
Jiří Koželouh, Martin
Voráč, Jan Skalík, Anna
Kárníková.

Korektura: Lucie Pokor-
ná. Sazba a grafika:
Markéta Jedličková.

Foto: Archiv Hnutí
DUHA, Petr Zewlakk
Vrabec, Magda
Znamenáčková,
UNSPASH,
PHOTOSPIN.

Podávání novinových
zásilek povolila Česká
pošta, s. p., OSP
Brno, č.j. P/23623/93
ze dne 25. 10. 1993.
Registrováno u MK ČR
E 12145.

Tištěno na recyklovaném
papíře.

Hnutí DUHA prosazuje
zdravé prostředí pro život,
pestrou přírodu a chytrou
ekonomiku. Dokážeme
rozhýbat politiky a úřady,
jednáme s firmami a po-
máháme domácnostem.
Našich výsledků bychom
nedosáhli bez podpory
tisíců lidí, jako jste vy.

Týdny pro krajinu 2024

Léto klepe na dveře a to znamená jediné. Týdny pro krajinu jsou zpět! Již po dvacáté sedmé se vydáme s našimi skvělými dobrovolníky do všech koutů České republiky. Od Šumavy po Bílé Karpaty se postavíme k lopatě a znovu odvedeme velký kus práce!

Čemu se budeme věnovat? Je toho spousta! Od kosení a hrabání druhově bohatých luk, údržby bezlesí v dobrodružných podmínkách větrných polomů, ochrany horských luk s hořci či ochrany mladých stromků přes natírání semenáčků jeřábů a jedlí, opravy oplocenek a budování tůní, hrazení odtokových kanálů v rašeliništích, označování doupných stromů pro hnízdění ptáků a prosvětlování lesů až po prořezávky na místech květnatých luk.

Začínáme již na konci června, kdy pomůžeme v rámci Živého regionu na Dobro-družném statku a v Sociálním podniku Jasan. Následně na nás tradičně čeká Týden v Městě Albrechtice a v chráněných krajinných oblastech Jeseníky a Beskydy. V srpnu se pak vydáme na Šumavu, do Kutin či Bílých Karpat. Každý turnus má své jedinečné kouzlo a účastníci si z něj odváží spoustu krásných vzpomínek a zážitků.

O letošní ročník byl obrovský zájem a již v prvních dnech registrace se nám plně obsadilo pět turnusů a dosáhli jsme přes 70 % z celkové kapacity. Své štěstí však stále můžete zkusit jako náhradník či náhradnice. Anebo se můžete zapojit formou daru, který velmi pomůže s nákupem – třeba náradí, které budeme nutně potřebovat! Mnohokrát děkujeme!

Více informací naleznete na tydnyprokrajinu.hnutiduha.cz.

Těší se na vás Michal Bajgart a Filip Baťa, letošní průvodci Týdnů pro krajinu.

ZEMĚDĚLSKÉ DOTACE – SNAŽIT SE O ZMĚNU, NEBO HODIT DO KOŠE?

ČTYŘI ROKY ÚSILÍ Hnutí DUHA O ZMĚNU ZEMĚDĚLSKÝCH DOTACÍ ZE SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY (SZP) ZNAMENALO MNOHO ÚSPĚCHŮ PRO PŘÍRODU, KTERÉ NÁM ALE V POSLEDNÍCH MĚSÍCÍCH TROCHU ZHOŘKLY. PŘEKOTNÝ VÝVOJ OVLIVNĚNÝ ZEMĚDĚLSKÝMI PROTESTY TAK OTEVÍRÁ OTÁZKU, JAK SE K DOTACÍM DO BUDOUCNA POSTAVIT.

Před čtyřmi lety, i v reakci na sucha okolo roku 2018, která ukázala zranitelnost a neutěšený stav české krajiny, se Hnutí DUHA rozhodlo intenzivněji pustit do tématu zemědělství a zemědělské krajiny. Ne že bychom se zemědělství předtím nevěnovali vůbec. Propojovali jsme například lidi se zájmem o kvalitní, udržitelné potraviny s lokálními ekologickými farmáři skrze Adresář farmářů. Chyběla ale naše ústřední přidaná hodnota, totiž snaha o systémovou změnu prostřednictvím ovlivňování národních politik. Bylo zřejmé, že bez systémové změny se negativní trendy v krajině zastavit nepodaří.

Zemědělské dotace mají zásadní vliv

Právě zemědělské dotace ze SZP jsme vyhodnotili jako oblast, která hraje v hospodaření v krajině zásadní roli. Až na výjimky je pobírají veškerí zemědělci, a přitom jde o veřejné peníze, tedy lze o to víc žádat, aby podporovaly a nepoškozovaly veřejné zájmy. Nejde přitom jen o produkci potravin, jak se nás občas některé agroprůmyslové společnosti snaží přesvědčit. Dokud se vědci shodnou, že současný převažující způsob hospodaření je neudržitelný a poškozuje půdu, biodiverzitu i klima, musí být změna takového hospodaření v jádru dotační politiky.

Tak tomu však není. Ačkoli v posledních zhruba dvaceti letech se zemědělské dotace postupně „ozeleňují“, jelikož neutěšený stav přírody a půdy nelze popřít, přesto se nedaří dosáhnout skutečné změny, která by vedla ke změně trvalé. Na zemědělství jsou navázány také mocné zájmy agrochemického byznysu, mnohé zemědělské organizace by změny raději neřešily a nelíbí se jim, když se s podmínkami dotací hýbe. Instinktivní společenská obava z možného nedostatku jídla je dalším faktorem, který podporuje konzervativnější přístup k nastavení dotací.

Souhra štěstí a úsilí v začátcích

Bylo tedy zřejmé, že změnit nastavení dotací pro nové období (původně mělo platit od roku 2021, ale nakonec se spustilo až od roku 2023) bude náročné. Spojili jsme se proto s dalšími organizacemi, jako je Česká společnost ornitologická (ČSO), Nadace Partnerství nebo později WWF v Česku, a o změnu usilovali společně. Spolu s ČSO jsme vytvořili výzvu Za zdravou a pestrou krajinu, která obsahovala konkrétní požadavky na podporu přírodních ploch, ekologického zemědělství atd., a v rámci kampaně Tohle žeru se pod ni podepsalo přes 28 tisíc lidí. Současně jsme se také zaměřili na komunikaci s úředníky a politiky s cílem požadavky prosadit.

V něčem jsme měli v začátcích velké štěstí. Evropská komise totiž v květnu roku 2020 vydala jako součást Zelené dohody pro Evropu (tzv. Green Deal) strategii Farm to Fork (česky Od zemědělce ke spotřebiteli) a Strategii pro biologickou rozmanitost do roku 2030, ve kterých se objevily slibné cíle jako například dosáhnout toho, aby desetina zemědělské půdy byla ve formě rozmanitých krajinných prvků (meze, remízky, mokřady atd.) nebo aby čtvrtina půdy byla v režimu ekologického zemědělství. To ovlivnilo i další diskuze na evropské i národní úrovni, např. podobu volebních programů některých politických stran.

Základní rámec současné SZP byl ukován mezi evropskými institucemi a určil parametry základních dotačních podmínek (tzv. DZES) nebo vznik a vyžadovaný rozpočet pro speciální environmentální dotace, tzv. ekoschémata (o historii a základní strukturu SZP jsme psali v jarním čísle Evergreenu v roce 2022). Národní Strategický plán Společné zemědělské politiky ČR na období 2023–2027 se začal připravovat za předchozí vlády pod ministrem Miroslavem Tomanem a po volbách v roce 2021 jej pak převzala vláda současná s ministrem

Zdeňkem Nekulou (později vystřídán Markem Výborným). Z hlediska ekologických ambicí to byl pozitivní vývoj, jelikož současná vláda do svého programového prohlášení zahrнула pozitivní závazky včetně některých cílů Green Dealu.

Jeden krok vpřed...

Zdálo se tak, že prosadit požadavky z naší výzvy, které měly stejný cíl a o kterých jsme s politiky už předtím komunikovali, nebude tak obtížné. A ačkoli to snadné nebylo a po nějakou dobu vypadalo, že Strategický plán do Bruselu odešleme v mizerné podobě, podařilo se mnohé (jakkoli nedostatečné), pozitivní prvky do plánu zapracovat.

Zemědělci tak měli například vyčlenit několik procent orné půdy pro tzv. neproduktivní plochy, tedy nešťastně nazvané plochy, které mají plnit funkce jiné než jen produkční a sloužit třeba biodiverzitě. Alespoň 3 % musela být vymezena pro tzv. skutečně neproduktivní plochy, tedy stabilní krajinné prvky, jako jsou meze, remízky nebo mokřady, dále úhorové plochy nebo různé ochranné pásy.

Zemědělci také měli alespoň minimálně střídát plodiny v osevním postupu. Úzké osevní postupy (zejména soustředění se na svatou trojici pšenice, řepka, kukuřice) totiž vedou ke zhoršování stavu půdy a k potřebě používat více umělých hnojiv a pesticidů (škůdci plodin se na velkých lánách snadněji rozmnoží, když jsou plodiny pěstovány krátce po sobě).

V rámci ekoschémat většinu peněz pohltí tzv. celofaremní ekoplatba, v rámci níž by například měli zemědělci okolo vodních toků zřizovat travnaté pásy, které vodu ochrání před splavem půdy, živin a pesticidů a zároveň mohou vytvářet prostor pro biodiverzitu. Vzniklo také tzv. prémiové ekoschéma, jež zemědělce motivuje vytvářet více mimoproduktivních ploch, a to v liniové a „květnatější“ podobě.

Ve druhém pilíři SZP, tedy v Programu rozvoje venkova, pak byla např. nově zavedena podpora agrolesnických systémů, které kombinují produkci plodin s pásy

dřevin na polích nebo s roztroušenými stromy na pastvině. V rámci komplexního dotačního systému šlo i o další změny.

S celkovým výsledkem nebyl úplně spokojen nikdo a z části svých představ musely ustoupit všechny strany. Přesto se z environmentálního hlediska jednalo o krok vpřed.

... a dva kroky zpět

Kartami ale zamíchal nejdříve covid a pak zejména ruská agrese na Ukrajině. Prvotní šoky a destabilizace trhů vedly k silící nejistotě mnohých zemědělců spojené například s rostoucími cenami některých vnějších vstupů, jako byla umělá hnojiva nebo pesticidy, s inflací (o kterou se např. dotace nezvýšily, a klesla tak jejich „cena“), s nízkými výkupními cenami komodit oproti předchozí době atd. Nejistot zároveň zneužily i agroprůmyslová a agrochemická lobby, které vycítily skvělou šanci zvrátit pro ně negativní vývoj.

Výbušný koktejl vedl od prosince 2023 k zemědělským protestům v různých

zemích Evropy. I přes velmi rozmanité důvody těchto protestů (od obchodních politik po rušení daňových úlev) se velmi rychle jako snadný obětní beránek našla právě nová zelená opatření v SZP.

Na změnu legislativy SZP, která se dojednávala roky, pak v předvolebním rauši stačil přibližně měsíc. Eufemisticky nazvaný balíček tzv. „zjednodušení“ dotační politiky navržený Evropskou komisí v březnu brzy potvrdila Rada EU, tedy ministři zemědělství členských států včetně ministra Výborného, i Evropský parlament. Návrh přitom vedle vědecké obce a environmentálních organizací odmítli i menší zemědělci z evropského hnutí Via Campesina nebo ekologičtí zemědělci z federace IFOAM, nešlo tudíž ani zdaleka o zemědělský konsenzus.

„Zjednodušení“ padly za oběť hlavně podmínky DZES včetně střídání plodin nebo vyčlenění ploch pro přírodu, což nás vrací v podstatě před předchozí období SZP. Zdá se, že „zjednodušení“ zde znamená prostě „rozdat veřejné peníze zemědělcům bez ohledu na jejich hospodaření“. V době psaní článku byl navíc

velmi nejistý i osud ekoplátů, které se ministerstvo zemědělství rozhodlo doslova vykostit, ale naštěstí mu oponujeme spolu s ministerstvem životního prostředí, věřme, že úspěšně. V době silících dopadů klimatické změny a neustávajícího úbytku biodiverzity by šlo skutečně o krátkozraké kroky, které v důsledku uškodí také zemědělcům.

Hnutí DUHA je v této oblasti i díky podpoře čtenářů tohoto časopisu aktivním a vlivným aktérem. Dotace mají potenciál změnit zemědělské hospodaření, ale je zřejmé, že tento potenciál naráží na limity, které hájí silné finanční i politické zájmy. Po současných negativních zpátečnických změnách se tak nabízí otázka, jaké jsou možnosti podmínky distribuce tak obrovského balíku veřejných financí změnit a za jakých podmínek je vůbec ospravedlnitelný. I takové úvahy nás čekají. Zatím však ale budeme dále bojovat o zachování a ideálně i posílení toho, co se v dotacích podařilo prosadit.

TROJBOJ ZA ODOLNÉ LESY

POLITICKÉ KLÁNÍ O DIVOČINU, HOSPODÁŘSKÉ LESY I MOŽNOSTI PRO JEJICH OBNOVU, KTERÉ OMEZUJE PŘEMNOŽENÁ ZVĚŘ, SE NEZADRŽITELNĚ BLÍŽÍ. OCHRANÁŘI A LESNÍCI SE PŘITOM NEBÝVALE SHODUJÍ, ŽE SLABÁ REGULACE MYSLIVOSTI BRÁNÍ ZLEPŠENÍ STAVU PŘÍRODY, ALE I MNOHA DALŠÍCH VĚCÍ. VYPRAVILI JSME SE ZA NĚKOLIKA VLASTNÍKY LESA, ABYCHOM ZAZNAMENALI JEJICH POHLED PŘÍMO MEZI PAŘEZY.

Pokud by se olympijské hry odehrávaly v politickém ringu, docela určitě by se mezi disciplíny zařadilo i zvedání rukou za odolné lesy. A jen pár týdnů po rozdělení medailí v Paříži se medaile v tomto sportu budou rozdávat na Malé Straně.

Blížící se konec mandátu dovedl vládu k tomu, že bude jen s nepatrnými rozestupy jednat o možnostech pro obnovu

lesů hned v třech zákonech. Obnovy lesa se dotýká, nakolik ji umožní přemnožená zvěř, vývoj porostů v našich národních parcích i v hospodářských lesích. Političtí atleti a atletky už se rozcvičují. Spíše než o jejich výkony na hřišti jde ale o obecnost: a to v tomto případě tvoří na 340 tisíc lidí, kteří mají alespoň malý kousek lesa. Bude se totiž hrát nejen o zá-

těž, kterou na ně státní byrokracie klade, ale i o jejich příležitost naložit s vlastním lesem podle svého rozumu. Dříve než se podíváme na změny, které naše zákony čekají, zaměříme se právě na několik lesníků a lesnic, kteří o svůj les pečují tak, aby tím příroda netratila.

Lesníci a lesnice pro přírodu:

Co lidem brání les nejen těžit, ale také o něj pečovat

Lesníci a lesnice, kteří své lesy spravují s ohledem na to, aby nevydělali jen oni, ale i příroda, by si zasloužili větší pozornost. Nám se naskytla příležitost některé z nich navštívit. Do auta k nám přisedl filmař Kryštof Zvolánek z tvůrčího kolektivu Remízek a vypravili jsme se z kanceláří do lesů.

První zastávka nás čekala na Svitavsku u Richarda, který to s vracením lesů přírodě vzal skutečně z gruntu. Obnovujících se i dospělých lesů má téměř třicet hektarů, a tak se zařadil mezi ty, kteří si oslovení lesník skutečně zaslouží. Jeho práce pro přírodu je ovšem „oceněna“ hromadou papírování. Potýká se totiž s problémy, kterých by úřady člověka, jenž to myslí s pomocí přírodě vážně, měly naopak ušetřit. České inspekci životního prostředí se například nelíbí, že je na stráni bez. Přitom bez je pro přírodu dřevina jako každá jiná: žíví opylovače, poskytuje úkryt a stín, tvoří pestrost. Nutit tedy vlastníky, aby pod hrozbou pokuty káceli bezy a na jejich místo sázeli třeba smrk,

je zcela pomýlené. Ve snaze o vybudování lesa rychle namísto cestou přirozené sukcese totiž ohrožujeme dlouhodobou udržitelnost lesa. Nestačila nám dosavadní zkušenost rozpadu smrkových monokultur, abychom si to uvědomili?

Dřevěná paleta:

Od Šumavy k Moravskému krasu

Paleta lesníků, které jsme navštívili, byla ale mnohem barvitější. Ještě tentýž den jsme navštívili dva další porosty, se kterými naopak žádné papírování spojené není a které tak vyvrací představu, že vlastnit les je oběť a přítěž. Naopak bylo vidět, jak to může být jednoduché: Ondra nechtěl chránit přírodu jen teoreticky, vyhlédl si tedy les středního stáří, se kterým ještě desetiletí nebude žádná práce. A s ním tam meditují i různí živočichové. Prodává-li se metr bytu nezřídka za sto tisíc korun, lze za ekvivalent jediného metru trvale pomoci třeba i hektaru lesa, tedy 10 tisícům metrů přírody. Třeba budoucí divočiny.

Ani s příběhem lesníka Michala se nepojí žádné papírování, běhání nebo

lopotění se pro ochranu přírody, a přesto se zvířatům i rostlinám v jeho lese prokazatelně daří. Pořídil si les, aby měl trvale zajištěné dřevo na topení. Nejen že se mu tím podařilo osamostatnit se od fosilních paliv a jiných dodavatelů, ale ještě může fungovat tak, že na tom bude on sám i jeho les dlouhodobě dobře. Není třeba zalesňovat tam, kde už zalesňuje příroda sama. Je to levnější, bez práce a ke dřevu na topení se dostane. Klestí dává na hromady, nepálí je ani nevyvážá, a díky tomu v lese zůstávají skrýše pro zvířata, ale i uhlík a ochráněná půda.

V závěru naší cesty jsme navštívili Hanku, Pavla a Jaromíra, kteří svůj vztah k půdě a divoké přírodě otiskli právě do péče o les. Na několika jejich pošumavských hektarech najdeme skoro metrové, postupně se rozpadající klády, obnovující se mláží, v němž lze najít třeba i hrušň, nebo světlá místa, jež dávají lesu tolik potřebnou pestrost.

Do důsledku vymáhané zákony, které jsou psané v logice maximalizace zisku ze dřeva, nedávají mnoho příležitostí lidem ani přírodě k experimentování s tím, jak v rychle se měnících podmín-

kách prosperovat. Jako bychom zamrzli v představě, že opětovně vysazované monokultury to nějak přežijí a dál není třeba se o něco snažit. Ale klima se mění. Neproměňuje se jen krajina zájmů a výhledů majitelů lesů. V letošním roce se skutečně předvolebním tempem budou měnit i zákony o lesích, myslivosti a ochraně přírody. Jako by ale každý z nich mířil docela jiným směrem.

Zákon o ochraně přírody a krajiny:

Cílem národních parků je ochrana nejcennějších částí přírody

Patří už téměř k národnímu koloritu, že to příroda v národních parcích nemá jisté. Jistě to šlo pochopit nedlouho po revoluci, kdy byla namíště diskuze o tom, jak hospodářsky rozvíjet tehdy zcela opomenuté příhraniční regiony. Když ale v letech 2016 a 2017 přišla snaha o rozbití základů ochrany divočiny v národních parcích, pochopit se to dalo jen stěží. Tehdy, stejně jako nyní, už totiž bylo naprosto zřejmé, že regiony národních parků z ochrany přírody benefitují nejen kvalitou života

v čistém a krásném prostředí, ale i ekonomicky. Snaha developerů pohádkově zbohatnout ale, zdá se, nemá konce, a tak nás i letos na podzim bude zřejmě čekat spor o to, zda je cílem národních parků ochrana přírody, nebo místní rozvoj.

Zákon o lesích:

Čeká nás po třech desetiletích návrat k monokulturám?

Návrhy ministerstva zemědělství, které prošly mezirezortním řízením, lze považovat za skutečně bezprecedentní krok zpátky. Lesní zákon už v roce 1995 zajistil, že nelze vysadit stejnodruhový, stejnověký porost – třeba monokulturu smrku v nížině. Ale právě toto má ministerstvo aktuálně umožnit. Tedy tam, kde dosud byly třeba staleté buky, které by měl stát chránit, se vše pokácí a bude možné tam vysadit smrky do řádků. Je to v pořádku? Celé je to o to absurdnější, že povinnost vysazovat listnáče a jedle v roce 2018 posílili ti samí úředníci, kteří nyní argumentují pro její zrušení. V posledních letech sice lesy výrazně listnatě zmlazují, stejně se ale sází nejvíc smrku v moderní historii: je prostě

nejvíc holin. Potřeba zajistit, že lesy budou pestré, tedy spíše roste, než aby klesala, a podzimní jednání o lesním zákoně tak nebudou jednoduchá disciplína.

Zákon o myslivosti:

Podobu lesa mají formovat jeho vlastníci, ne uměle přemnožená zvěř

V úvodu tohoto textu jsme psali o 340 tisících vlastníků drobných lesů. Většina z nich vlastní jen pár hektarů, což stačí pro nezávislost na fosilních palivech. Pár hektarů ale rozhodně nestačí k tomu, aby mohli svobodně určit vývoj, jakým se hospodaření v jejich lese bude ubírat. To totiž bohužel předurčuje přemnožená zvěř. A velikost populací zvěře zase určují myslivci, kteří v rychlé době upřednostňují rychlou střelbu. Málokdo chce na srnu čekat několik dní, proto máme zvěře přebytek. A s tím i patovou situaci pro malé vlastníky. Změnit to má na podzim novela mysliveckého zákona. Držme lesům palce.

KDE JSTE NÁS MOHLI VIDĚT

Jarní měsíce v Hnutí DUHA znovu přinesly spoustu zajímavých konferencí, přednášek, veřejných či soukromých akcí.

Na počátku března jsme vyrazili na celý víkend do Národního zemědělského muzea v Praze na Symposium Živé zemědělství. V jedné místnosti přednášel náš zemědělský expert Michal Bajgart o Živém regionu, v další zase naše dobrovolnice zájemcům představovaly činnost Hnutí DUHA v oblasti zemědělství. V polovině měsíce se na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity konal Jarmark neziskovek a my jsme samozřejmě nemohli chybět! Svou účastí jsme zvyšovali povědomí o kampani Zachraňme lesy a lákali nové skvělé dobrovolníky a dobrovolnice ke spolupráci.

Třetí dubnový víkend byli naši kolegové z různých týmů hned na dvou akcích. První byl Den Země, který se tentokrát konal v parku pod Špilberkem. Tématem byla bezodpadovost. Méně odpadů, méně dopadů, taková byla hlavní myšlenka, která se odrážela v aktivitách celodenního programu. Hnutí DUHA bylo reprezentováno prací Envirostylu, jenž se zabývá komplexním řešením redukce odpadů, a také kolegy z energetického programu, kteří zde představili kampaň Sdílená energie.

Druhá skupinka dobrovolníků z řad našich kolegů a kolegyně prodávala celý víkend na brněnském Mint Marketu Směs pro les a magazín Sedmá generace.

V sobotu 18. května jsme se zúčastnili slavnostního otevření první biodiverzitní naučné stezky ve Velkých Hostěrádkách. Stále také pokračuje naše dlouhodobá spolupráce s místními aktéry jak v rámci Živého regionu, tak na Týdnech pro krajinu.

Květen také přinesl další ročník Celoduhového setkání. Sešli jsme se i se svými rodinami v podhůří Nížkého Jeseníku, konkrétně ve skautském středisku v Domašově nad Bystricí. Tužili jsme vztahy, zjistili, co je nového napříč místními skupinami, a odpočinuli si v přírodě.

PLASTY Z OBCÍ (A TĚLA) VEN

VÝŽIVOVÍ PORADCI I LÉKAŘI NÁS ČASTO NABÁDAJÍ, ABYCHOM SI DOPŘÁVALI PESTROU STRAVU. NIKDO ROZUMNÝ BY PODOBNÁ DOPORUČENÍ ASI NEROZPOROVAL, JEN JESTLI TO S TOU PESTROSTÍ V DNEŠNÍ DOBĚ TAK TROCHU NEPŘEHÁNÍME. NAVÍC NEDOBROVOLNĚ. KAŽDÝ Z NÁS TOTIŽ PODLE STUDIE ŽÁDNÉ PLASTY V PŘÍRODĚ: HODNOCENÍ PŘÍJMU PLASTŮ Z PŘÍRODY NA ČLOVĚKA ZADANÉ SVĚTOVÝM FONDEM NA OCHRANU PŘÍRODY KAŽDÝ TÝDEN SNÍ A VYPIJE PRŮMĚRNĚ PĚT GRAMŮ MIKROPLASTŮ. TO JE ZHRUBA HMOTNOST ODPOVÍDAJÍCÍ KREDITNÍ KARTĚ. JE NA ČASE S NEDOBROVOLNOU PESTROSTÍ SKONČIT. A POMOCT NÁM S TÍM MŮŽE ERIC.

Vezměme to trochu zešíroka. Na první pohled se zdá, že jsou plasty hrozně fajn. Jsou lehké, snadno tvarovatelné či dostatečně odolné. Vlastně... jsou a nejsou. A tady začíná problém.

S plasty už od narození? Ale kdeže, mnohem dřív

Jen v České republice se ročně spotřebuje asi 1 milion tun plastů, což pro představu odpovídá hmotnosti všech vyhozených odpadků od dvou milionů našich spoluobčanů za rok. To je jen obtížně představitelné množství. Jedním z důvodů je využívání jednorázových obalů a výrobků. Ačkoliv nám téměř okamžitě doslouží, pokud se dostanou do přírody, rozkládají se po staletí. A rozkladem vznikají mikroplasty – umělohmotné částičky menší než milimetr.

Jak vážný je to problém, dokumentuje i nedávný výzkum českých vědců. Zjis-

tili, že mikroplasty jsou dokonce i v plodové vodě 9 z 10 těhotných žen. Otázka, nakolik nám miniaturní částičky plastů poškozují zdraví, navíc není uspokojivě zodpovězena.

Neděláme si iluze, že by se současná společnost bez plastů obešla. Snažme se ale hledat řešení, abychom jejich vliv na živé systémy co nejvíce omezili.

Obce jdou příkladem

Pokud chceme něco změnit, je ideální začít u sebe. To si uvědomují i obce, se kterými spolupracuje konzultační společnost Envirostyl vlastněná Hnutím DUHA. Pomáhá obcím i firmám najít cestu k udržitelnosti. Jednou z cest je zlepšování odpadového hospodářství tak, aby obce šetřily vlastní finance a podporovaly zdraví svých občanů i přírody.

Jednou z konkrétních spoluprací Envirostylu, Hnutí DUHA a obcí je meziná-

rodní projekt ERIC (Elevating Reuse in Cities) zaměřující se právě na snižování množství plastového odpadu na lokální úrovni. Velmi cenná je proto spolupráce s obcemi Kostice, Majetín, Ořechov a Těrlicko. Díky nim jsme získali za Česko data, která v rámci organizace Zero Waste Europe můžeme porovnat s údaji z měst a obcí z Francie, Belgie, Španělska, Slovinska, Chorvatska a dalších celkem 10 evropských států. Společně se pak mají stát vzorem pro další obce v přijímání opatření snižujících používání plastů na lokální úrovni.

Konkrétní tipy, jak (si) mohou obce pomoci

Poměrně širokou škálu možností, jak s nadužíváním výrobků především z jednorázového plastu bojovat, mají právě obce. Nabízí se například:

- **odklon od plastů při každodenních činnostech obecních úřadů,**
 - používání nápojů ve skle namísto plastu,
 - využívání porcelánového a skleněného nádobí k servírování občerstvení,
 - využívání úklidových pomůcek z přírodních materiálů,
 - využívání větších balení úklidových prostředků,
 - eliminace plastových výrobků z nabídky propagačních předmětů obce apod.;
- **snížení množství jednorázových plastů používaných při obecních akcích,**
 - využívání vratných kelímků namísto těch jednorázových,
 - servírování občerstvení na porcelánové nádobí, případně na nádobí z přírodních a bezodpadných kompostovatelných materiálů, pokud by porcelán nebyl bezpečný,
 - nabízení klasických kovových příborů, případně dřevěných a bezodpadných kompostovatelných, pokud by existovalo riziko odcizení,
 - servírování občerstvení do vlastních lahví či nádob apod.

Více informací o projektu najdete na <https://zerowastecities.eu/project/elevating-reuse-in-cities-eric/>.

Zaujal vás projekt ERIC, máte k němu nějaké podněty či nápady, případně byste rádi vaši obec zapojili a s omezením plastového odpadu jí pomohli? Napište na info@envirostyl.cz pro více informací. Umíme připravit i plán odpadového hospodářství podle nejnovější legislativy či pomoci s komunikací, která vaši obci v oblasti odpadů pomůže.

Jak to vidí sami respondenti, kteří v obcích vyplňovali dotazníky projektu ERIC?

Nabízíme výběr zajímavých výsledků, které se nám sešly ve vyplněných dotaznících ze zapojených obcí. Data jsme získávali mezi říjnem 2023 a březnem 2024, odpověděla necelá stovka respondentů ze zapojených obcí.

- Šest respondentů by přivítalo nádoby na tříděný plast pro každou domácnost, ostatní systém třídění v obci chválí a vyhovuje jim.
- Deset respondentů si stěžuje na přeplněné kontejnery a nízkou četnost svozu plastů.
- Dva respondenti přesně neví, co do plastového kontejneru patří, a uvítali by osvětu.
- Osmdesát šest respondentů se domnívá, že v motivaci snižovat produkci plastů hraje obec důležitou roli.
- Část respondentů si myslí, že důležitá je výchova obyvatel (třeba i platbou za odpad) nebo činy výrobců.
- Podle 38 respondentů se plasty nejvíce hromadí na kulturních, sportovních a společenských akcích pořádaných v obci. Především jde o kelímky a lahve, případně příbory a tácky.
- Třicet jedna respondentů si někdy na veřejnou akci konanou v obci nosí vlastní sklenici, hrneček, krabičku nebo příbor. Dalších 54 respondentů, kteří si na veřejné akce vlastní nádoby nebo příbory nenosí, by je nosili, pokud by o tom, že je to možné, věděli. Z toho 48 respondentů by motivovala sleva.
- Šedesát sedm respondentů si nosí vlastní tašku na nákupy, 19 respondentů kupuje jednorázové tašky v obchodě a šest by je rádo nosilo, ale zapomíná.
- Čtyřicet respondentů již nakupovalo v bezobalovém obchodě a pouze 22 respondentů by nevyužilo bezobalovou prodejnu, pokud by byla přímo v jejich obci.

ENERGETICKÁ KONCEPCE MINISTRA MILANA URBANA PO DVACETI LETECH

Vzpomínáte si, co jste dělali před dvaceti lety? V roce, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie, Stanislav Gross vystřídal Vladimíra Špidlu na postu premiéra a česká fotbalová reprezentace okouzila fanoušky na mistrovství Evropy v Portugalsku. Osobně si na své aktivity v roce 2004 vzpomínám poměrně přesně – hlídal jsem sokolí hnízdo v Českém Švýcarsku, prošel jsem krásnou část severního Kavkazu a v Hnutí

DUHA jsem s kolegy pracoval na komentáři ke Státní energetické koncepci České republiky. Právě tyto připomínky na mě vykoukly z archivu a přiměly mě k malému ohlédnutí.

V čem byla Státní energetická koncepce ČR z roku 2004 důležitá? Sociálně-demokratický ministr průmyslu a obchodu Milan Urban a jeho náměstek Martin Pecina v ní poprvé od vyhlášení územních limitů těžby hnědého uhlí v severních

Čechách navrhli jejich faktické prolovení, které by vedlo ke zbourání města Horní Jiřetín, osady Černice, k přiblížení těžby na stovky metrů od města Litvínov a k devastaci desítek kilometrů čtverečních krajiny. Předchozí ministři, včetně „atomového dědka“ Miroslava Grégra, s tímto krokem nepočítali. Hnutí DUHA ve svém komentáři přineslo základ argumentace, jež byla využívána během řady dalších let až do finálního rozhodnutí So-

botkovy vlády v roce 2015 o zachování limitů na velkolomu Československé armády. Aktuální oznámení o ukončení těžby na tomto velkolomu, který Horní Jiřetín, Černice i Litvínov řadu let ohrožoval, by mělo být definitivní tečkou za pokusem zahájeným v návrhu tehdejší koncepce.

Při zpětném pohledu je zřejmé, že snaha o prolomení územních limitů byla především podnikatelským záměrem a pro energetické zabezpečení České republiky by neměla praktický přínos. Velmi cenná byla ovšem spolupráce s lidmi z Horního Jiřetína, kteří se odmítli smířit se ztrátou domovů a o své město ukázkově zabojovali. Ostatně při projednávání zmíněné koncepce Jiřetínští zaplnili prostor před úřadem vlády a nepochybně přispěli ke změně formulace, která nakonec vedla k zachování limitů. Kratičký projev zájmově první třídy místní základní školy byl možná nejpůsobivější ze všech, které jsem na občanských demonstracích slyšel. Při vzpomínce na dlouhou bitvu o územní limity nelze opominout klíčovou roli tehdejšího místostarosty a později starosty města Vladimíra Buřta. Naše dlouhodobá spolupráce přispěla k tomu, že osud Horního Jiřetína a celého Podkrušnohoří nebudou v příštích letech určovat majitelé uhelných rypadel.

Přestože jsme si neuměli představit, jak s rentabilitou uhelných elektráren zamávají emisní povolenky (byly zave-

deny o několik let později), napsali jsme do svých připomínek, že při náhradě dosluhujících uhelných zdrojů by měly dostávat přednost obnovitelné zdroje energie a jako doplněk paroplynové elektrárny s lepší účinností a menší emisní intenzitou. O dvacet let později k tomuto řešení energetické firmy pod tlakem drahé emisní povolenky přistupují.

Rozvoj obnovitelných zdrojů předčil očekávání

Druhým tématem, které Hnutí DUHA ve svém komentáři ke Státní energetické koncepci ČR z roku 2004 akcentovalo, bylo podcenění rozvoje obnovitelných zdrojů. Ani my jsme si tehdy nemysleli, že by obnovitelné zdroje mohly v roce 2023 vyrobit 44 % elektřiny v Evropské unii (reálný výsledek loňského roku), ale již v roce 2004 jsme poukázali na rostoucí trendy a potřebu zabývat se čistou energetikou jako plnohodnotným odvětvím. Ministerstvo průmyslu v roce 2004 ve svém scénáři předpokládalo roční produkci fotovoltaiky v ČR pro rok 2025 na 10 GWh elektřiny, skutečnost bude zhruba 300krát (slovy třístakrát) vyšší. Dlužno dodat, že odhady rozvoje obnovitelných zdrojů podcenila řada renomovaných analytiků. Například Mezinárodní energetická agentura už své modely v minulých letech opravila.

Při procházení dvacet let starých připomínek Hnutí DUHA k aktualizaci Státní

energetické koncepce ČR mám pocit, že by ministr Milan Urban neprohloupil, kdyby je vzal v úvahu.

Deset let poté jsme se v Hnutí DUHA znovu zabývali aktualizací Státní energetické koncepce ČR a již zmíněným následným rozhodováním vlády Bohuslava Sobotky o uhelných limitech v roce 2015. A dnes, po dvaceti letech, opět komentujeme návrhy nové energetické koncepce a prosazujeme, aby narýsovala definitivní odklon energetiky od spalování uhlí nejspíše do roku 2033. A opět kritizujeme omezenou představitost státu ohledně možností rozvoje obnovitelných zdrojů.

Úroveň diskuze se za dvacet let nepochybně posunula. Na potřebě omezit emise skleníkových plynů kvůli rizikům spojeným s globální změnou klimatu dnes panuje vedle odborné shody i ta politická. Obnovitelné zdroje jsou plnohodnotným energetickým odvětvím, které nechybí v rozvojových plánech energetických společností, byť v počtu praktických realizací Česká republika stále zaostává. Právě urychlení výstavby a schvalování konkrétních projektů je dnes klíčovým tématem.

Budu-li živ a zdravý, chtěl bych se v roce 2034 zpětně podívat na dnešní debatu s tím, že odchod od uhlí jsme zvládli a v odvětví obnovitelných zdrojů jsme standardní evropskou zemí.

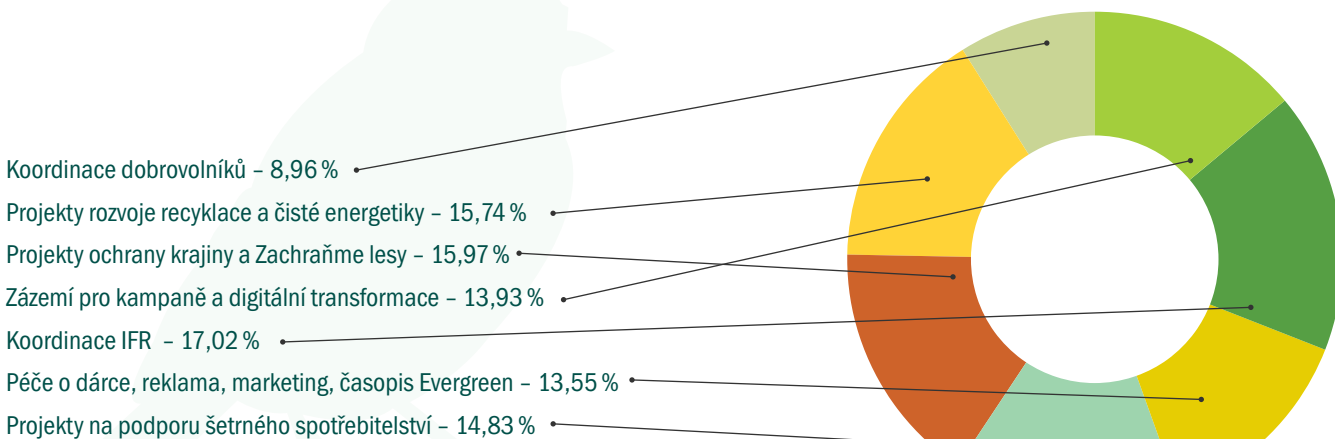
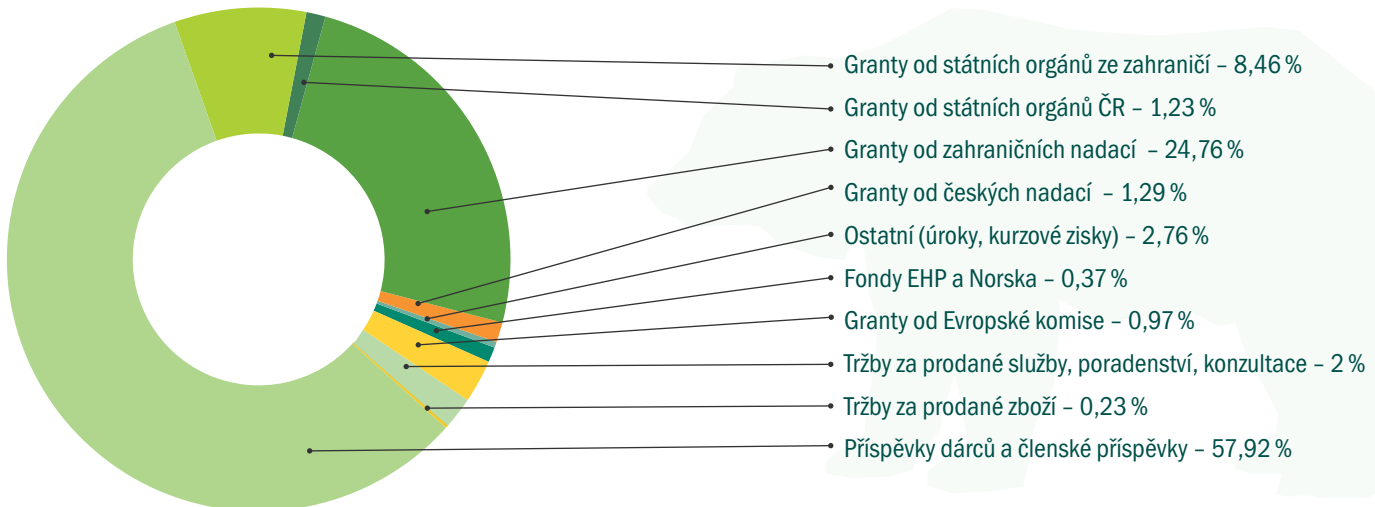
zpráva o činnosti

V Hnutí DUHA jsme i v roce 2023 stáli na straně lidí a přírody. S vlastním energetickým družstvem prošlapáváme cestu všem, kdo chtějí mít vlastní čistou energii, a díky změnám v zákoně, které jsme prosadili, ji budou moci v blízké budoucnosti i sdílet – třeba sobě na chatu, přátelům nebo lidem, kteří stabilní a levnou energii nejvíce potřebují. Zemědělské protesty ukazují, že více než ekologie trápí zemědělce sociální nejistota – tlak na nízké výkupní ceny a bující dotační byrokracie. Propojení sociální a ekologické podpory zemědělců jsme pilotovali v Jihomoravském kraji. I nadále jsme usilovali o proměnu pravidel pro hospodaření v lesích, a to aby nebyly považovány za továrnu na dřevo, ale byly pro budoucí generace pestré a odolné změně klimatu.

Anna Kalužková

ZDROJE FINANCOVÁNÍ

VYUŽITÍ DARŮ

MICHAELA OULEHLOVÁ

FINANČNÍ MANAŽERKA, VEDOUCÍ
FINANČNÍHO ODDÍLU

Finanční oddělení pečlivě zvažuje každý výdaj z darů našich podporovatelů a podporovatelek. Rozpočet musí komfortně pokrýt

všechny naše současné programy zaměřené na ochranu přírody. Vysoká inflace bohužel citelně zasáhla i nevládní sektor, který i přes optimalizaci příjmů a výdajů vykazuje zápornou bilanci. Naději na zlepšení finanční situace nám dává společnost Envirostyl. Postupně se stává soběstačnou a následně by měla generovat i zisk přetavený do podpory Hnutí DUHA. Stále však spoléháme především na naše dárce a dárně, a to i do budoucna. Vedení veřejných kampaní je nákladné a jejich úspěch do značné míry závisí na výši investovaných financí. Abychom zajistili úspěšné projekty vedoucí k systémovým změnám a zároveň vyrovnaný rozpočet, hledáme cesty, jak navázat nová partnerství. A nejde přirozeně jen o peníze. Společně dokážeme víc!

MARTINA HLAVATÁ

VEDOUCÍ INDIVIDUÁLNÍHO
FUNDRAISINGU

V roce 2023 jsme formou darů získali úžasných 14 milionů Kč. Díky našim pravidelným podporovatelům a podporovatelkám jsme obdrželi neuvěřitelných 12 milionů Kč, což nám umožnilo pokračovat

v naší práci. Velkou podporou byly také příspěvky od významných dárců ve výši 500 tisíc Kč a jednorázové dary činily téměř milion korun. Štědrost byla klíčová pro naše fungování v roce 2024. Tato podpora je nezbytná pro pokračování aktivit Hnutí DUHA.

- **6 036 DÁRCŮ A DÁRKYŇ** V ROCE 2023 FINANČNĚ PODPOŘILO HNUTÍ DUHA.
- **5 200 LIDÍ** DARUJE PRAVIDELNĚ.
- **219 KČ** ČINÍ PRŮMĚRNÝ PRAVIDELNÝ MĚSÍČNÍ DAR.
- **1 000 KUSŮ** NOVÉ SMĚSI PRO LES JSME PUSTILI DO SVĚTA.
- **56 508 KČ** JE VÝTĚŽEK Z VÁNOČNÍ AKCE DARUJ KELÍMEK.

Náklady	tisíce Kč
Koordinace dobrovolníků a Školy občanské iniciativy	1 186
Projekty rozvoje recyklace a čisté energetiky	13 079
Projekty ochrany krajiny a Zachraňme lesy	4 485
Projekty na podporu šetrného spotřebitelství	6 840
Režijní a ostatní náklady	1 753
Celkem	27 344

Výnosy	tisíce Kč
Granty a dotace	9 910
Příspěvky dárců za rok 2023	14 120
Využití příspěvků dárců z roku 2021	1 346
Přijaté členské příspěvky	7
Ostatní tržby a výnosy	1 311
Celkem	26 694

Výsledek hospodaření (ztráta bude pokryta z rezervy předchozích let)	-650 Kč
---	----------------

JIŘÍ KOŽELOUH

VEDOUCÍ PROGRAMU KLIMA,
ENERGIE A ODPADY

Nejisté ceny energií dopadají zejména na ty nejzranitelnější, díky Hnutí DUHA se však mohou lépe bránit. Prosadili jsme rozšíření programů na zateplování domů na chudé rodiny s malými dětmi. Zasloužili jsme se o udržení cíle skončit se spalováním uhlí v roce 2033 a o vyšší rozvoj obnovitelných zdrojů. S Uníí komunitní energetiky jsme dosáhli revoluční změny energetického zákona – sdílení elektřiny z obnovitelných zdrojů mezi lidmi, obcemi či místními firmami. Založili jsme také první demokratické energetické družstvo, které bude investovat do obnovitelných zdrojů.

- **7 NÁVRHŮ** KRAJINNÝCH OPATŘENÍ JSME PŘEDLOŽILI V OBCÍCH NA PODBRNĚNSKU.
- **58 LIDÍ** ABSOLVOVALO KURZ EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ.
- **1 VYŠKOLENÁ MENTORSKÁ FARMA** ŠÍŘÍ MYŠLENKU EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ.
- **38 ORGANIZACÍ** SE ZAPOJILO DO BUDOVÁNÍ ŽIVÉHO REGIONU.
- **220 LIDÍ** SE ZÚČASTNILO SÍŤOVACÍCH SETKÁNÍ K LOKÁLNÍM POTRAVINÁM.
- **57 PŘIPOMÍNEK** JSME VZNESLI K ZÁKONU O LESÍCH.

- **1. MÍSTO** V ANKETĚ ZÁKON ROKU ZÍSKALA NOVELA ENERGETICKÉHO ZÁKONA, KTERÁ I DÍKY NAŠÍ PRÁCI UMOŽNÍ SDÍLENÍ ČISTÉ ELEKTŘINY.
- **33%** ČESKÉ SPOTŘEBY ENERGIE BY MOHLY V ROCE 2030 POKRÝVAT OBNOVITELNÉ ZDROJE, POKUD VLÁDA PODPOŘÍ NÁVRH EKOLOGICKÝCH ORGANIZACÍ A PRŮMYSLU.
- **2050** JE ROK KONCE SPALOVÁNÍ FOSILNÍCH PALIV V ČR, KTERÝ JSME PROSADILI.
- **350 000 DĚTÍ** ŽIJE V CHUDÝCH RODINÁCH, KTERÉ DÍKY NÁM MOHOU DOSÁHNOUT NA ZATEPLENÍ DOMOVA.
- **208 ČLENŮ A ČLENEK** NAŠEHO ENERGETICKÉHO DRUŽSTVA DO NĚJ VLOŽILO JIŽ **3 MILIONY KORUN**.
- **55 ENERGETICKÝCH SPOLEČENSTVÍ** VZNIKNE DÍKY PODPŮRNÉMU PROGRAMU, NA JEHOŽ VYTVOŘENÍ JSME SE PODÍLELI.

ELIŠKA VOZNÍKOVÁ

VEDOUCÍ PROGRAMU KRAJINA

Lokální potraviny do každé domácnosti – tak by mohlo znít motto Živého regionu, jehož funkčnost jsme otestovali na Podbrněnsku. Čeká nás spousta práce, ale máme silné spojence v Jihomoravském kraji a v Brněnské metropolitní oblasti, a hlavně lidi pracující v zemědělství. V lesích se chystají hned dvě novely, a sice myslivecká a lesní. Obhajovali jsme právo lidí vstupovat do obor a povedlo se nám vyjmout zvláště chráněné druhy ze seznamu lovené zvěře. Připravili jsme kompletní návrh na změnu lesů, aby byly druhově, prostorově i věkově pestré.

FILIP BAŤA

KOORDINÁTOR DOBROVOLNÍKŮ

V letních měsících proběhla tradičně naše největší dobrovolnická akce – 27. ročník Týdnů pro krajinu. Do rozmanitých činností na podporu lesů či šetrného zemědělství se zapojila více než stovka dobrovolníků a dobrovolnic, kteří společně odpracovali tisíce hodin v terénu. Již po jednadvacáté také vyrazilo několik desítek nadšených lidí na naši týdenní vzdělávací akci s názvem Škola občanské iniciativy. Stovky hodin svého času nám věnovaly další desítky lidí, kteří se dobrovolně zapojili do různých činností. Děkujeme!

- DO **27. ROČNÍKU** TÝDNŮ PRO KRAJINU SE ZAPOJILO VÍCE NEŽ 100 DOBROVOLNÍKŮ A DOBROVOLNIC.
- BĚHEM **9 TURNUSŮ** SPOLEČNĚ ODPRACOVALI PŘES **3 000 HODIN**.
- **21. ROČNÍK** VZDĚLÁVACÍ AKCE ŠKOLA OBČANSKÉ INICIATIVY PROBĚHL V PRŮBĚHU LÉTA.
- PŘES **50 DOBROVOLNÍKŮ** A DOBROVOLNIC SE ZAPOJILO DO DALŠÍCH ČINNOSTÍ HNUTÍ DUHA A SPOLEČNĚ ODPRACOVALI **PŘES 1 200 HODIN**.

ZPRÁVA AUDITORA:

Naše organizace prochází každý rok finančním auditem, abychom měli jistotu, že doklady podávají platné a spolehlivé informace, a zhodnotili kvalitu vnitřní kontroly spolku.

VÍC SI POVÍDAT A SDÍLET SVOJE LIDSTVÍ

DO Hnutí DUHA NASTOUPILA JAKO POSILA FINANČNÍHO TÝMU. V PRÁCI ZUZANA PAVLOŇOVÁ KAŽDÝ DEN VYHLEDÁVÁ A ZPRACOVÁVÁ GRANTOVÉ PŘÍLEŽITOSTI, MIMOTO SE VĚNUJE STUDIU VE ZLÍNĚ A TAKÉ PRAXI V GALERIÍCH. JAK SE JÍ U NÁS PRACUJE A JAKÉ BYLO VRÁTIT SE DO ČESKA PO DESETI LETECH ŽIVOTA V ZAHRAŇIČÍ?

Pracuješ v Hnutí DUHA v grantovém týmu, co obnáší tvoje práce?

Jsem grantová fundraiserka pro zahraniční donory. Vyhledávám grantové příležitosti v zahraničí, čtu manuály jednotlivých grantů a filtruji ty, které jsou pro nás vhodné. Na pravidelných poradách o nich pak diskutujeme a rozhodujeme se, jestli o ně chceme žádat. Pokud ano, dodám kolegům formální podklady k žádosti. Taky kontroly průběžné a závěrečné zprávy, hlavně po jazykové a narativní stránce.

Jaké vlastnosti pro práci grantového fundraiseru potřebuješ?

Určitě jazykovou vybavenost, a to hlavně angličtinu. Potom schopnost analýzy textu a nějakého rychločtení. Snažím se najít keywords, které mi pomohou snadněji určit, jestli splňujeme základní kritéria k žádosti. Určitě taky potřebuji vědět, co se v organizaci děje, co jednotlivé programy v následujících měsících chystají, protože pak se mi pro ně lépe hledají příležitosti.

Jsi tu čtvrtý měsíc. Jak se v Duze cítíš?

Cítím se tu příjemně. Líbí se mi, že mohu pracovat odkudkoliv, že nejsem vázaná na práci z kanceláře. S naším týmem, který je maximálně podporující a přátelský, máme každý týden grantovou operativu, která probíhá online. Takže když potřebuji nějaký sociální kontakt nebo mám pocit, že jsem se dlouho neviděla s lidmi z Duhy, mohu jít do kanceláře.

A co jiného děláš, když zrovna nepracuješ?

Hodně vařím, ale taky dálkově studuji ještě Arts Management, takže dělám věci do školy. A poslední dobou hodně chodím do blanenské galerie, která je skvělá a má super programy. Tam si ově-

řuji, jestli je to, o čem se bavíme ve škole, uváděno i do praxe. Chodím ještě vypomáhat do blanenského muzea, což je taky super instituce, teď jsme třeba organizovali noc Harryho Pottera. I tímto způsobem se snažím zjistit, jak funguje kulturní scéna v Česku a z čeho vlastně umělci žijí.

Žila jsi deset let v zahraničí. Jaké bylo vrátit se do Česka? Chybí ti na životě v Česku něco, co bylo v zahraničí přirozené?

Je trochu divné být zpátky. Myslím, že se pořád ještě vyrovnávám s nějakým obrátcem kulturním šokem. V Číně jsem měla ráda otevřenost lidí. Přijde mi, že většinová společnost v Česku je spíš introvertní. Moc se neprojevujeme, moc spolu nemluvíme. Držíme se společenských konvencí, které z nás dělají, řekla bych, až samotáře. Kdežto v Číně jsou všichni hodně zvědaví. Hlavně když potkají cizince, který umí mluvit čínsky. Rádi se ptají, nestydí se navázat kontakt. Chtěla bych, aby si tu lidé spolu více povídali. Třeba i úplně cizí lidé. Prohodit s paní na poště pár slov, když jdu poslat dopis. Prostě sdílet svoje lidství. Myslím si, že Číňané jsou smířnější se svým člověčenstvím. My se možná snažíme od té lidskosti trochu víc odtrhnout a víc se kontrolovat.

Ještě mi popiš tvůj ideální den.

Vstanu docela brzy, jdu si zaběhat, zacvičit. Pak si sednu k práci, v pauze si něco uvařím, pak se zase vrátím k práci. No a odpoledne nebo navečer vyrazím třeba na výlet s přáteli. Nebo na dobré pivo. A ideální je, když potom spím venku v lese u ohně. Líbí se mi, když den strávím aktivně a podaří se mi zkombinovat socializaci i čas pro sebe, kdy se vydám do lesa nebo do přírody.

Pomáháme obcím i firmám najít cestu
k udržitelnosti. Ekologicky a výhodně.

ENVIROSTYL

s odbornou garancí Hnutí DUHA

CO NABÍZÍME OBCÍM

Zpracujeme analýzu vašeho odpadového hospodářství.

Ve spolupráci s vámi připravíme plán odpadového hospodářství přesně na míru vaší obci.

Rádi zkonzultujeme otázky i výzvy v odpadovém hospodářství, které se vás dotýkají.

Vypracujeme vyjádření či oponentury k návrhům POH třetích stran, abyste se rozhodli na základě komplexních informací.

CO NABÍZÍME FIRMÁM

Provedeme environmentální audit fungování vaší firmy a najdeme místa, kde můžete ulevit planetě i nákladům.

Provedeme vás procesem Zero Waste Hero certifikace, na jehož konci získáte osvědčení, že jste na správné cestě.

Zajistíme vzdělávání zaměstnanců v oblasti zero waste, odpadů, ochrany klimatu a energetiky či péče o rozmanitost lesů i naší krajiny. Školení a workshopy vedou experti a expertky Hnutí DUHA.

Ivo Kropáček

Expert s dvacetiletou zkušeností v oboru nakládání s odpady. Sleduje a ovlivňuje českou i evropskou legislativu a podporuje obce, aby snižovaly množství odpadu a s tím spojené náklady.

Pomůžeme vám k udržitelnější budoucnosti.
Teď už jen stačí, abyste se nám ozvali.

info@envirostyl.cz
+420 731 949 758
www.envirostyl.cz

Pomocí udržitelnosti můžete i tak, že o Envirostylu řeknete svým kolegům a kolegyním a oslovíte také vedení firmy, instituce či svého úřadu.

Už máte novou Směs pro les?

Nové vydání Směsi pro les je aktualizovaný balíček nápadů, jak si užít čas v lese a ještě mu pomoci. Najdete v něm 30 karet s kreativními aktivitami, stopovacím průvodcem a pexeso stromů.

www.smesproles.cz

Výnos z nákupu na smesproles.cz putuje na kampaň Zachraňme lesy.